

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Проректор
з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

"04" _____ 2017 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

«МУЗИЧНА ПЕДАГОГІКА»

Галузь знань: 0202 Мистецтво

Напрямок підготовки: 6.020204 Музичне мистецтво

освітній рівень: перший бакалаврський
професійне спрямування «Сольний спів»

Інститут мистецтв

2017 – 2018 навчальний рік

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Інститут мистецтв
Кафедра теорії та методики музичного мистецтва
Програма: <u>Музична педагогіка</u>
Розподіл годин
Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи
Підпис: <u>Таранник</u>
Прізвище: <u>Таранник</u>
Ініціал: <u>А.О.</u>
№: <u>17</u>

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом. Структура типова.

Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи

А.О. Таранник

Робоча програма «Музична педагогіка» для студентів напряму підготовки
6.020204 «Музичне мистецтво» професійного спрямування «Сольний спів».

Розробник: Тадеуш Олена Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри теорії і методики музичного мистецтва.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри теорії та методики музичного
мистецтва.

Протокол від «29» серпня 2017 року № 1

Завідувач кафедри теорії та методики музичного мистецтва

_____ (Олексюк О.М.)

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Проректор
з науково-методичної
та навчальної роботи

_____ О.Б. Жильцов

" ___ " _____ 2017 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

«МУЗИЧНА ПЕДАГОГІКА»

Галузь знань: 0202 Мистецтво

Напрямок підготовки: 6.020204 Музичне мистецтво

освітній рівень: перший бакалаврський
професійне спрямування «Сольний спів»

Інститут мистецтв

2017 – 2018 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом. Структура типова.
Заступник директора з науково-методичної

та навчальної роботи

А.О. Таранник

Робоча програма «Музична педагогіка» для студентів напряму підготовки
6.020204 «Музичне мистецтво» професійного спрямування «Сольний спів».

Розробник: Тадеуш Олена Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри теорії і методики музичного мистецтва.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри теорії та методики музичного
мистецтва.

Протокол від «29» серпня 2017 року № 1

Завідувач кафедри теорії та методики музичного мистецтва

_____ (Олексюк О.М.)

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	4
Структура програми навчальної дисципліни	
I. Опис предмета навчальної дисципліни.....	8
II. Тематичний план навчальної дисципліни.....	9
Програма	
<i>Змістовий модуль I. Музична педагогіка як галузь гуманітарног знання.....</i>	<i>10</i>
<i>Змістовий модуль II. Історичні етапи розвитку світової та вітчизняної музичної педагогіки.....</i>	<i>12</i>
III. Плани семінарських занять.....	16
IV. Завдання для самостійної роботи.....	18
V. Навчально-методична карта дисципліни.....	21
VI. Карта самостійної роботи студента.....	23
VII. Розрахунок рейтингових балів за видами поточного контролю.....	24
VIII. Методи навчання.....	26
IX. Методичне забезпечення курсу.....	27
X. Рекомендована література:	
Основна.....	27
Додаткова.....	28

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Курс «Музична педагогіка» є однією з центральних профільюючих дисциплін, яка спрямована на становлення професійної діяльності майбутнього вчителя музичного мистецтва, передбачає оволодіння теоретичними знаннями і практичними навичками, необхідними для роботи в якості вчителя музичного мистецтва у різних закладах загальної музичної освіти.

Мета курсу: підготовка компетентного конкурентоспроможного фахівця в галузі загальної музичної освіти, здатного забезпечити навчання, виховання й розвиток школярів засобами музичного мистецтва. Основа навчальної дисципліни — новітні дослідження музичної педагогіки та суміжних наук. Матеріал тісно пов'язаний з іншими спеціальними дисциплінами навчального плану. Положення методики висвітлюється на основі різноманітних програм з музичного виховання для дітей. Теоретичні знання підкріплюються конкретними прикладами з практики ознайомлення студентів з роботою вчителя музичного мистецтва в закладах загальної музичної освіти. При проведенні занять значну увагу привертає огляд спеціальної педагогічної і методичної літератури.

Завдання курсу:

- розкрити сутність педагогіки мистецтва, сформулювати систему основних знань про музичне мистецтво;
- засвоїти зміст програми у межах цілісного музично-педагогічного процесу;
- реалізувати ідею загального інтелектуального та морального розвитку особистості;
- сформувати основи гуманістичної культури особистості студентів;
- враховувати мету розвитку особистості дитини у контексті гуманітаризації освіти;
- оволодіти основами теорії і методики музично-естетичного виховання, реалізуючи принципи гуманізації та естетизації у межах цілісної музично-педагогічної концепції;
- виховати основи професійного мислення студентів;
- розвинути у студентів самостійність мислення і потребу в самоосвіті і саморозвитку;
- оволодіти різноманітними видами професійно-творчої діяльності.

У результаті виконання програми студенти повинні оволодіти наступними знаннями, навичками і вміннями:

- уміти спланувати музичні заняття на основі знань організаційно-методичних особливостей навчального процесу;

- моделювати урок музики як урок мистецтва;
- добирати музично-дидактичний матеріал згідно навчально-виховних завдань уроку;
- набути навички створення різних моделей уроків, кожен з яких має драматургічні особливості, що впливають із специфіки його змісту;
- уміти застосовувати одну із запропонованих методик;
- використовувати основні методи та прийоми музичного навчання у різноманітних видах музичної діяльності;
- аналізувати і використовувати на практиці наукову та музично-методичну літературу;
- формувати навички художньо-творчої діяльності дітей.

Практичне проведення багатьох видів занять передбачає самостійну перевірку студентами на практиці важливості застосування різноманітних методик та технологій навчання. На практиці студенти оволодівають методами та прийомами музично-естетичної виховної роботи. У цьому розділі студентам пропонується широкий вибір: практика у школах, естетичних центрах, ліцеях, гімназіях, навчальних установах позашкільної освіти, відвідування занять досвідчених спеціалістів художньо-естетичного напрямку. Головна ідея такої підготовки – реальний органічний синтез теорії і практики, педагогічної творчості та наукових досліджень. Лише всебічна єдність теоретичного курсу методики та педагогічної практики відповідає завданням професійної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва.

У результаті вивчення курсу **студент має оволодіти знаннями про:**

- категоріально-понятійний апарат музичної педагогіки;
- мету, завдання, принципи і засоби організації музичної освіти;
- види музичної діяльності учнів;
- специфіку уроку музичного мистецтва як навчального предмета;
- сутність організаційних форм музичної освіти;
- види музично-педагогічної діяльності вчителя музичного мистецтва;

У результаті виконання програми **студент повинен уміти:**

- планувати музичні заняття на основі знань організаційно-методичних особливостей навчального процесу;
- моделювати урок музики як урок мистецтва;
- добирати музично-дидактичний матеріал згідно навчально-виховних завдань уроку;
- застосовувати організаційні форми навчання музики;
- застосовувати на практиці одну із запропонованих методик.

У результаті вивчення курсу студент формує такі **програмні компетентності**:

Загальні:

- світоглядна: наявність ціннісно-орієнтаційної позиції;
- комунікативна: здатність до міжособистісного спілкування, емоційної стабільності, толерантності;
- науково-дослідницька: здатність виконувати навчально-дослідні завдання на основі аналітико-синтетичної мисленнєвої діяльності;
- самоосвітня: здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку.

Фахові:

Базові:

- організаційна: уміння організувати роботу шкільних музично-творчих колективів і гуртків;
- психолого-педагогічна: знання закономірностей особистісного розвитку людини на різних вікових етапах. Здатність до розвитку природних здібностей учнів у процесі навчання музики;
- методична: володіння методикою загальної музичної освіти, методами навчання музики та музичного виховання;
- музично-інформаційна: здатність до самостійного пошуку музичного матеріалу в мережі Інтернет, репертуарних збірках, навчально-методичних посібниках.

Спеціальні:

- музично-теоретична: здатність до теоретичного аналізу музичних творів різних форм, жанрів і стилів. Сформованість музично-теоретичного тезаурусу;
- інструментально-виконавська: володіння методами навчання гри на музичних інструментах для організації інструментального музикування школярів на уроках музичного мистецтва та в позанавчальний час;
- вокально-хорова: володіння співацьким голосом, методами його вдосконалення та методикою роботи з хором. Знання різножанрового співацького репертуару.

Програмні результати навчання:

- сформованість світогляду, загальної культури. Здатність до міжособистісного спілкування, емоційної стабільності, толерантності;
- здатність до науково-дослідницької діяльності у сфері музичного мистецтва та музичної педагогіки. Мисленнєва активність, творчий підхід у вирішенні нестандартних завдань;
- готовність до планування й організації музично-освітнього процесу в середніх загальноосвітніх навчальних закладах. Здатність добирати ефективні

й педагогічно доцільні форми, методи і засоби навчання музики та музичного виховання;

- здатність реалізувати знання з методики загальної музичної освіти на уроках музичного мистецтва та в позакласній роботі;

- готовність до навчання, виховання й розвитку школярів засобами музично-ігрової та вокально-хорової діяльності, елементарного музикування та сприймання музики різних жанрів, стилів, епох;

- володіння навичками самостійного пошуку музичного матеріалу в мережі Інтернет;

- володіння методами розвитку в учнів музичних здібностей та формування елементарних музично-теоретичних знань;

- володіння методами навчання гри на музичних інструментах та здатність організувати інструментальне музикування школярів;

- володіння методикою вокально-хорової роботи та здатність реалізувати її на уроках музичного мистецтва і в позакласній діяльності;

- готовність підвищувати рівень власної фахової компетентності засобами самоосвіти, самоорганізації, рефлексії і самовдосконалення.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: процес навчання та виховання студентів вищого навчального закладу в умовах реформування та модернізації системи освіти в Україні, формування особистості фахівця вищої кваліфікації.

Курс	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: <i>2 кредити</i></p> <p>Змістові модулі: <i>2 модулі</i></p> <p>Загальний обсяг дисципліни (години): <i>60 годин</i></p> <p>Тижневих годин: <i>2 години</i></p>	<p>Шифр та назва галузі знань: <i>0202 «Мистецтво»</i></p> <p>Шифр та назва напряму підготовки: <i>6.020204 «Музичне мистецтво»</i></p> <p>Професійне спрямування <i>«Сольний спів»</i></p> <p>Освітній рівень <i>Перший (бакалаврський)</i></p>	<p>Нормативна Рік підготовки: 3 Семестр: 6</p> <p>Аудиторні заняття: <i>28 год.</i> Лекції (теоретична підготовка): <i>14 год.</i> Семінарські заняття: <i>12 год.</i> Лабораторні - <i>2 год.</i></p> <p>Самостійна робота: <i>28 год.</i> Модульний контроль: <i>4 години</i></p>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви теоретичних Розділів	Кількість годин									
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Лабораторні	Семінарські	Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Підсумковий контроль	Семестровий контроль	Курсовий проєкт
Змістовий модуль I. МУЗИЧНА ПЕДАГОГІКА ЯК ГАЛУЗЬ ГУМАНІТАРНОГО ЗНАННЯ											
1.1	Сутність музичної педагогіки та її основні категорії	4	2	2		2		2			
1.2	Методологічні основи музичної педагогіки	8	4	2		2		4			
1.3	Зв'язок музичної педагогіки з іншими науками	8	4	2				4			
1.4	Сучасні тенденції розвитку музичної освіти	8	4	2		2		4			
	Модульний контроль	2							2		
	Разом:	30	14	8		6		14	2		
Змістовий модуль II. ІСТОРИЧНІ ЕТАПИ РОЗВИТКУ СВІТОВОЇ І ВІТЧИЗНЯНОЇ МУЗИЧНОЇ ПЕДАГОГІКИ											
2.1	Етапи розвитку західноєвропейської музичної педагогіки від зародження до кінця XIX ст	8	4	2		2		4			
2.2	Найвідоміші системи виховання XVII-XX ст.	10	4	2	2	2		4			
2.3	Становлення та розвиток музичної педагогіки в Україні	8	4	2		2		6			
	Модульний контроль	4	2						2		
	Разом:	30	14	6	2	6		14	2		
	Разом за 6-й семестр:	60	28	14	2	12		28	4		

ПРОГРАМА ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Музична педагогіка як галузь гуманітарного знання

Тема 1.1. Сутність музичної педагогіки та її основні категорії

Музика як вид мистецтва і предмет виховання. Музичне мистецтво у розвитку емоційної, інтелектуальної та вольової сфер особистості. Музичне сприйняття як основа музичного виховання особистості. Музичне виховання як важливий чинник духовного, громадянського і творчого пробудження людини, як необхідна складова естетичного виховання у всебічному розвитку особистості дитини.

Музична педагогіка як складова загальної педагогіки і як окрема галузь знань, яка має свій науковий простір, об'єкт і предмет дослідження.

Музична педагогіка вивчає завдання, зміст, організацію, форми і методи музичного навчання і виховання підростаючого покоління і спрямована на пізнання закономірностей і принципів впливу музики на формування особистості дитини.

Основні категорії музичної педагогіки: музичне навчання, музичне виховання, музичний розвиток, музична освіта. Зв'язок музичної педагогіки з іншими науками (філософія, психологія, естетика, мистецтвознавство). Особливості музичної педагогіки в її гуманістичній спрямованості, посиленні комунікативних основ, «діалогічності».

Найголовніші завдання сучасної музичної педагогіки в поглибленні інноваційної спрямованості музичної освіти, в пошуку моделей музичного виховання, адекватних сьогodenній культурі і цивілізації.

Література основна: 4,6,8,10,11

Література додаткова: 1,2,12,15,21,26

Тема 1.2. Методологічні основи музичної педагогіки

Загальне поняття методології. **Методологія** (гр. *methodos* – метод, *logos* – вчення) як вчення про науковий метод пізнання, як система самих методів, тобто основних підходів і прийомів дослідження, що застосовуються в певній науці.

Три рівні методології: філософський, загальнонауковий і частково-науковий. Методологія забезпечує наукове пізнання методами і прийомами розумової діяльності через вивірені й апробовані правила, форми, вимоги розумової і практичної діяльності, що відбивають властивості та зв'язки реального світу.

Наукові підходи в музичній педагогіці: системний, феноменологічний,

синергетичний, герменевтичний.

Методологічні принципи музичної педагогіки: особистісний, діяльнісний, полісуб'єктний, культурологічний, етнопедагогічний, антропологічний.

Загальні методи наукового педагогічного дослідження в музичній педагогіці: емпіричні методи педагогічного дослідження (спостереження, опитування, тестування, рейтинг, педагогічний експеримент), методи теоретичного дослідження (вивчення наукової літератури, аналіз, синтез, класифікація, порівняння, моделювання, узагальнення та ін.), математичні методи (реєстрація, ранжування, шкалування, математичний аналіз).

Важливість методологічної культури сучасних фахівців сфери науки і освіти в умовах найскладніших трансформацій сучасного суспільства, непередбачених змін, приголомшуючих відкриттів і глобальних суперечностей.

Література основна: 1,4,6,8,11

Література додаткова: 1,2,12,14,15

Тема 1.3. Зв'язок музичної педагогіки з іншими науками

Музична педагогіка і філософія. Естетичний потенціал мистецтва. Взаємозв'язок сучасної музичної педагогіки і філософії. Музикознавство та музична педагогіка. Психологія та музична педагогіка.

Література основна: 1,4,6,8,11

Література додаткова: 1,2,12,14,15

Тема 1.4. Сучасні тенденції розвитку музичної освіти.

Основні тенденції розвитку музичної освіти: інтеграція вітчизняної музичної освіти в європейський освітній простір; впровадження особистісно орієнтованого підходу; забезпечення інтересу до музичного виконавства, як найактивнішої форми співтворчості в мистецтві; реалізація розвивального потенціалу, індивідуального підходу; використання в змістовній структурі музичної освіти поліхудожніх та культурологічних компонентів; зорієнтованість у професійній діяльності на українські традиції; впровадження комп'ютерних технологій як одного із змістовних компонентів підготовки фахівців. Принципи гуманізації, фундаменталізації, гуманітаризації, національної спрямованості, безперервності музичної освіти, відкритість системи музичного навчання.

Література основна: 1,4,6,8,11

Література додаткова: 1,2,12,14,15

Модульна контрольна робота № 1

1. Розкрити виховну функцію музичного мистецтва.
2. Визначити ознаки двох підходів до музики як до виду мистецтва і як до предмету виховання.
3. Розкрити сутність музичної педагогіки як галузі педагогічних наук.
4. Охарактеризувати зміст понять «виховання», «навчання», «розвиток».
5. Розкрити роль музичної педагогіки в процесах взаємодії мистецтва та особистості.
6. Проаналізувати наукові підходи і принципи, що становлять методологічну основу музичної педагогіки.
7. Розкрити сутність особистісного та діяльнісного методологічних принципів музичної педагогіки.
8. Визначити сутність полісуб'єктного та культурологічного методологічних принципів музичної педагогіки.
9. Розкрити сутність етнопедагогічного та антропологічного методологічних принципів музичної педагогіки..
10. Проаналізувати загальні методи наукового педагогічного дослідження в музичній педагогіці.
11. Визначити сутність емпіричних методів педагогічного дослідження (спостереження, опитування, тестування, рейтинг, педагогічний експеримент),
12. Розкрити зміст методів теоретичного дослідження (вивчення наукової літератури, аналіз, синтез, класифікація, порівняння, моделювання, узагальнення та ін.),
13. Охарактеризувати математичні методи (реєстрація, ранжування, шкалування, математичний аналіз).
14. Дати визначення «методологічної культури» сучасних фахівців сфери науки і освіти.

Змістовий модуль II.

Історичні етапи розвитку світової і вітчизняної музичної педагогіки

Тема 2.1. Етапи розвитку західноєвропейської музичної педагогіки від зародження до кінця XIX століття

Музично-естетичне виховання періоду античності: триєдність «музичних мистецтв» (танець, поезія, музика) і розвиток людини. Музика в контексті естетико-педагогічної думки Давньої Греції. Видатні давньогрецькі мислителі (Піфагор, Сократ, Платон, Аристотель) про магічну силу впливу музики, її здатності пробуджувати прагнення до кращого, про необхідність

використання музичного мистецтва як предмета виховання.

Релігійні ідеали і середньовічна культура. Домінування церкви у всіх сферах культурного життя. Музичний символ середньовіччя – унісонний хоровий спів. Діяльність реформатора музичної освіти Середньовіччя Гвідо д'Ареццо.

Всебічно гармонійно розвинута і освічена людина як ідеал «універсального митця» у період Ренесансу. Розквіт мистецтв, поява нових жанрів (мотет, мадригал, балада, опера тощо). Діяльність співацьких шкіл при католицьких храмах (метризи), поява «консерваторій» як сирітських притулків для музично обдарованих дітей.

Ідеал ділової освіченої людини та роль естетичного виховання за доби Просвітництва. Естетичні погляди філософів-просвітителів (І.Кант, Г.Гегель, Ф.Шиллер).

Література основна: 5,6,8,10,11

Література додаткова: 3,11,12,21,

Тема 2.2. Найвідоміші системи виховання XVIII-XX ст.

Музика та мистецтво у педагогічних теоріях XVIII-XIX ст. Демократизація музичного виховання з появою цифрового нотопису. Цифрова система навчання музики, започаткована французьким вчителем музики і математики П.Галеном. Цифрова методика хорового співу Е.Шеве. Трагування музики як суттєвого предмета «серйозної школи». Значення мистецтва у всебічному і гармонійному розвитку дітей.

Діяльність швейцарського педагога І. Песталоцці та англійського педагога Дж. Кервена. Значення методу Тонік Соль-фа навчання музики як першої систематичної школи хорового співу.

Література основна: 5,6,8,10,11

Література додаткова: 3,11,12,21,

Тема 2.3. Становлення та розвиток музичної педагогіки в Україні

Періодизація розвитку педагогічної освіти в Україні згідно концепції О.Сухомлинської:

I період – **Київська Русь**. Освіта візантійсько-слов'янського характеру як відображення релігійно-міфологічної картини світу східних слов'ян. Доступність освіти. Церковний хоровий спів як основна форма музичного навчання.

II період – **Слов'янське Відродження**. Музичне навчання в церковно-приходських, латинських, протестантських школах. Острозька протестантська школа – осередок українського просвітництва. Братський рух та вивчення

музики в братських школах.

III період – **Українське бароко**. Творчий характер музичної освіти в Києво-Могилянській академії. Партесний і кантовий спів як найпоширеніші форми студентської творчості в Києво-Могилянській академії. «Грамматика мусикійська» М. Дилецького. Музичне виховання в просвітницькій діяльності Г.Сковороди. Особливості музичного виховання в козацьких школах. Музичне виховання в Петербурзьких співацьких капелах. Найвідоміші вихованці з України школи Придворної капели: Д. Бортнянський, Г. Сковорода, Г. Головня, М. Березовський та ін.

IV період – **Народний етап**. Народна музика – головний чинник становлення композиторської школи та національної системи музичної освіти. Становлення вітчизняної фольклористики. Новаторська музично-педагогічна діяльність українських композиторів (І. Воробкевича, Ф. Колесси, М. Леонтовича, М. Лисенко, С. Людкевича, Я. Степового, К. Стеценка та ін.)

V період – **Становлення національної системи освіти**. Уроки слухання музики Б. Яворського. Музично-педагогічна діяльність В. та С. Шацьких. Музично-педагогічні пошуки Б. Асаф'єва, їх значення на становлення музичної освіти. Нове розуміння уроку музики: застосування високохудожніх творів, введення нових видів діяльності (слухання музики, рухи під музику, дитяча творчість).

VI період – **Музично-педагогічна думка в період радянської ідеології**. 20-30-ті роки ХХ ст. – спроба побудови національної школи на основі комуністичної ідеології; 30-50-ті роки – криза національної освіти. Праця Б. Теплова «Психологія музичних здібностей». Методика музичного виховання Н. Гродзенської. Педагогічна діяльність В. Сухомлинського. Програма «Музика» для загальноосвітньої школи Д. Кабалевського.

Сучасний етап розвитку педагогічної думки в Україні почався із набуттям Україною державної незалежності (1991 р.).

Пошук нових моделей музичного навчання, адекватних сучасному стану культури і цивілізації. Діяльність вітчизняних науковців, які створювали музичну педагогіку як похідну від загальної (Г. Падалка, Л. Коваль, О. Ростовський, О. Рудницька, О. Олексюк, В. Дряпіка, О. Щолокова та ін.). Пріоритетні тенденції розвитку музичної освіти ХХІ ст.: гуманізація, фундаменталізація, національна спрямованість, перехід від інформативних до активних методів музичного навчання, створення умов для творчої самореалізації, безперервність музичної освіти, відкритість системи музичної освіти.

Література основна: 2,5,6,8,10,11

Література додаткова: 9,21,22,23,26,29

Модульна контрольна робота № 2

1. Розкрити виховну функцію музичного мистецтва.
2. Визначити ознаки двох підходів до музики як до виду мистецтва і як до предмету виховання.
3. Розкрити сутність музичної педагогіки як галузі педагогічних наук.
4. Охарактеризувати зміст понять «виховання», «навчання», «розвиток».
5. Розкрити роль музичної педагогіки в процесах взаємодії мистецтва та особистості.
6. Проаналізувати наукові підходи і принципи, що становлять методологічну основу музичної педагогіки.
7. Охарактеризувати етапи становлення західноєвропейської музичної педагогіки у різні історичні періоди розвитку суспільства.
8. Проаналізувати погляди античних філософів (Сократ, Платон, Аристотель) про морально-естетичну природу мистецтва.
9. Розкрити значення реформи Гвідо д'Арещо.
10. Розкрити важливість гуманістичних ідеалів доби Відродження у формуванні всебічно розвинутої особистості.
11. Проаналізувати думки представників німецької класичної філософії (І.Кант, Г.Гегель, Ф.Шиллер) щодо зіставлення морального й естетичного в мистецтві.
12. Розкрити значущість музичного виховання на межі XVIII-XIX століть на прикладі педагогічної діяльності Й. Песталоцці.
13. Проаналізувати, на вибір, одну з провідних методичних систем масової музичної освіти дітей у XX ст.
14. Проаналізувати періодизацію становлення та розвитку музичної педагогіки в Україні, запропонованою О. Сухомлинською.
15. Визначити концептуальну спрямованість музичної освіти Києво-Могилянської академії.
16. Розкрити практичне значення «Граматики музикійської» М. Дилецького (1630-1690).
17. Розкрити значення новаторської музично-педагогічної діяльності українських композиторів (І. Воробкевича, Ф. Колеси, М. Леонтовича, М. Лисенко, С. Людкевича, Я. Степового, К. Стеценка та ін.).
18. Проаналізувати музично-педагогічну діяльність Б. Яворського, Б. Асаф'єва, В. та С. Шацьких та ін. на початку XX століття.
19. Охарактеризувати сучасні тенденції розвитку культури, освіти, музичного мистецтва.
20. Розкрити педагогічну спрямованість сучасної музичної освіти.

III. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 1. Музична педагогіка як галузь гуманітарного знання

Семінарське заняття № 1(2 год.)

Тема 1.1. Сутність музичної педагогіки та її основні категорії

1. Розкрити сутність музичної педагогіки як галузі педагогічних наук.
2. Визначити об'єкт, предмет та категорії музичної педагогіки.
3. Проаналізувати зв'язки музичної педагогіки з іншими науками.
4. Обґрунтувати пріоритетні тенденції розвитку сучасної музичної освіти.

Література до теми 1.1.

Семінарське заняття № 2(2 год.)

Тема 1.2. Методологічні основи музичної педагогіки

1. Визначити сутність системного та феноменологічного наукових підходів в музичній педагогіці.
2. Розкрити зміст синергетичного та герменевтичного підходів.
3. Охарактеризувати особистісний та діяльнісний методологічні принципи музичної педагогіки.
4. Розкрити та проаналізувати полісуб'єктний, культурологічний, етнопедагогічний, антропологічний методологічні принципи музичної педагогіки.
5. Визначити доцільність застосування загальних, емпіричних та математичних методів наукового педагогічного дослідження в музичній педагогіці.

Література до теми 1.2.

Семінарське заняття № 3 (2 год.)

Тема 1.4. Сучасні тенденції розвитку музичної освіти.

1. Розкрити зміст основних тенденцій розвитку музичної освіти.
2. Визначити значимість впровадження особистісно орієнтованого та

- індивідуального підходів.
3. Проаналізувати принципи гуманізації, фундаменталізації, гуманітаризації.
  4. Визначити сутність принципів національної спрямованості, безперервність музичної освіти, відкритість системи музичного навчання.

Література до теми 1.4.

Семінарське заняття № 4 (2 год.)

Тема 2.1. Етапи розвитку західноєвропейської музичної педагогіки від зародження до кінця XX ст.

1. Проаналізувати погляди античних філософів (Сократ, Платон, Арістотель) про морально-естетичну природу мистецтва.
2. Розкрити значення реформи Гвідо д'Ареццо для подальшого розвитку професійної музичної освіти.
3. Обґрунтувати важливість гуманістичних ідеалів доби Відродження у формуванні всебічно розвинутої людини.
4. Проаналізувати думки представників німецької класичної філософії (І. Кант, Г. Гегель, Ф. Шиллер) щодо зіставлення морального й естетичного в мистецтві.
5. Розкрити значущість музичного виховання на межі XVIII-XIX ст. на прикладі педагогічної діяльності Й. Песталоцці.

Література до теми 2.1

Семінарське заняття № 5 (2 год.)

Тема 2.2. Найвідоміші системи виховання XIX-XX ст.

1. Музика та мистецтво у педагогічних теоріях XVIII-XIX ст.
2. Цифрова система навчання музики П.Галеном.
3. Цифрова методика хорового співу Е.Шеве.
4. Проаналізувати діяльність швейцарського педагога І. Песталоцці та англійського педагога Дж. Кервена.
5. Значення методу Тонік Соль-фа навчання музики як першої систематичної школи хорового співу.

Література до теми 2.2

Лабораторне заняття № 1 (2 год.)

Тема 2.2. Найвідоміші системи виховання XIX-XX ст.

1. Аналіз діяльності швейцарського педагога І. Песталоцці та його методика.
2. Наукові доробки англійського педагога Дж. Кервена.
3. Значення методу Тонік Соль-фа навчання музики як першої систематичної школи хорового співу.

Література до теми 2.2

Семінарське заняття № 6 (2 год.)

Тема 2.3 Становлення та розвиток музичної освіти в Україні

1. Проаналізувати періодизацію становлення та розвитку музичної педагогіки в Україні (О. Сухомлинська).
2. Визначити концептуальну спрямованість музичної освіти Києво-Могилянської академії.
3. Розкрити практичне значення "Граматики мусикійської" М. Дилецького.
4. Проаналізувати музично-педагогічну діяльність Б. Яворського, Б. Асаф'єва, В. та С. Шацьких та ін. на початку XX ст.

Література до теми 2.3

IV. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№	Питання для самостійної роботи	Кількість годин	Література	Академічний контроль	Бали
Модуль І. Музична педагогіка як галузь гуманітарного знання					
Тема 1.1.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрити сутність музичної педагогіки як галузі гуманітарних наук. 2. Визначити зв'язки музичної педагогіки з іншими науками. 3. Охарактеризувати пріоритетні тенденції розвитку сучасної музичної освіти. 	2 год.	Див. літературу до теми	Контроль на семінарському занятті, підготовка повідомлень, опитування	5
Тема 1.2.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Проаналізувати наукові підходи, що становлять методологічну основу музичної педагогіки. 	4 год.	Див. літературу до теми	Контроль під час семінарських занять, підготовка повідомлень.	5

	<ol style="list-style-type: none"> Визначити методологічні принципи музичної педагогіки. Обґрунтувати методи дослідження в галузі музичної педагогіки. 				
Тема 1.3.	<ol style="list-style-type: none"> Розкрити етапи становлення музично-естетичного виховання у різні історичні періоди розвитку суспільства. Обґрунтувати погляди античних філософів (Сократ, Платон, Арістотель) про морально-естетичну природу мистецтва. Розкрити важливість гуманістичних ідеалів доби Відродження у формуванні всебічно розвинутої особистості. Проаналізувати музично-педагогічну діяльність Ж.-Ж. Руссо, Й. Песталоцці, Дж. Кервена. 	4 год.	Див. літературу до теми	Контроль на семінарському занятті, підготовка повідомлень, опитування	5
Тема 1.4.	<ol style="list-style-type: none"> Розкрити зміст основних тенденцій розвитку музичної освіти. Визначити значимість впровадження особистісно орієнтованого та індивідуального підходів. Проаналізувати принципи гуманізації, фундаменталізації, гуманітаризації. Визначити сутність принципів національної спрямованості, безперервності музичної освіти, відкритості системи музичного навчання. 	4 год.	Див. літературу до теми	Контроль на семінарському занятті, підготовка повідомлень.	5
Модуль II. Історичні етапи розвитку світової та вітчизняної музичної педагогіки					
Тема 2.1.	<ol style="list-style-type: none"> Проаналізувати періодизацію становлення та розвитку музичної педагогіки в Україні, запропонованою О. Сухомлинською. Визначити концептуальну спрямованість музичної освіти Києво-Могилянської академії. Розкрити практичне значення «Граматики мусикійської» М. Дилецького. Проаналізувати музично-педагогічну діяльність Б. Яворського, Б. Асаф'єва та ін. 	4 год.	Див. літературу до теми	Контроль під час семінарських занять, підготовка повідомлень.	5

Тема 2.2.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрити основні тенденції розвитку західноєвропейського музичного виховання у ХХ ст. 2. Проаналізувати основні положення методичних систем К.Орфа, З.Кодая, Б.Трічкова і Р.Штейнера (вальдорфська педагогіка). 3. Навести приклади використання методу імпровізації на уроках музики за системою одного з зарубіжних музикантів-педагогів 	4 год.	Див. літературу до теми	Підготовка повідомлень. Контроль на семінарському занятті.	5
Тема 2.3.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Визначити сучасні дидактичні принципи музичного навчання. 2. Проаналізувати думки видатних педагогів ХХ ст.(Б. Асаф'єв, Н. Гродзенська, В. та С. Шацькі, Д. Кабалевський) щодо основних принципів навчання музики в школі. 3. Розкрити важливість застосування принципів індивідуального підходу та активності в музичній педагогіці. 	6 год.	Див. літературу до теми	Контроль під час семінарських занять, підготовка повідомлень.	5

V. Навчально-методична карта дисципліни «Музична педагогіка»

Разом: 28 год.; лекції - 14 год., лабораторні – 2; семінарські заняття - 12 год.,
самостійна робота - 28 год., підсумковий контроль - 4 год

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII
Модулі	Змістовий модуль I.				Змістовий модуль II.		
Назва модуля	Музична педагогіка як галузь гуманітарного знання				Історичні етапи розвитку західноєвропейської музичної педагогіки		
Кількість балів за модуль	82 балів				87 балів		
Заняття	1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2	2.3
Теми лекцій (7 балів)	Сутність музичної педагогіки та її основні категорії (1 б.)	Методологічні основи музичної педагогіки (1 б.)	Зв'язок музичної педагогіки з іншими науками (1б)	Сучасні тенденції розвитку музичної освіти (1 б.)	Етапи розвитку західно-європейської та музичної педагогіки від зародження до XIX ст.(1б.)	Найвідоміші системи виховання XVII-XX ст.(1б.)	Становлення та розвиток музичної педагогіки в Україні (1 б.)
Теми семінарських занять (6б балів)	Сутність музичної педагогіки та її основні категорії (1+10 б.)	Методологічні основи музичної педагогіки (1 +10б.)		Сучасні тенденції розвитку музичної освіти (1+10 б.)	Етапи розвитку західно-європейської та музичної педагогіки від зародження до XIX ст.(1+10б.)	Найвідоміші системи виховання XVII-XX ст.(1+10б.)	Становлення та розвиток музичної педагогіки в Україні (1+10 б.)
Теми лабораторних занять (11 балів)						Найвідоміші системи виховання XVII-XX ст.(1+10б.)	
Самостійна робота (35 балів)	5 бали	5 бали	5 бали	5 бали	5 бали	5 бали	5 бали
Поточний контроль (50 балів)	Проміжний модульний контроль 25 балів				Проміжний модульний контроль 25 балів		
Підсумковий контроль							

Всього – 169 балів

VI. КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль та теми курсу	Питання для самостійної роботи	Академічний контроль	Бали
Змістовий модуль I. Музична педагогіка як галузь гуманітарного знання			
Тема 1.1. Сутність музичної педагогіки та її основні категорії	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрити сутність музичної педагогіки як галузі гуманітарних наук. 2. Визначити зв'язки музичної педагогіки з іншими науками. 3. Схарактеризувати пріоритетні тенденції розвитку сучасної музичної освіти. 	Опитування	5
Тема 1.2. Методологічні основи музичної педагогіки	<ol style="list-style-type: none"> 1. Проаналізувати наукові підходи, що становлять методологічну основу музичної педагогіки. 2. Визначити методологічні принципи музичної педагогіки. 3. Обґрунтувати методи дослідження в галузі музичної педагогіки. 	Опитування	5
Тема 1.3. Зв'язок музичної педагогіки з іншими науками	<ol style="list-style-type: none"> 1. Музична педагогіка і філософія. Естетичний потенціал мистецтва. 2. Взаємозв'язок сучасної музичної педагогіки і філософії. 3. Музикознавство та музична педагогіка. 4. Психологія та музична педагогіка. 	Опитування	5
Тема 1.4. Сучасні тенденції розвитку музичної педагогіки в Україні	<ol style="list-style-type: none"> 1. Проаналізувати періодизацію становлення та розвитку музичної педагогіки в Україні, запропоновану О. В. Сухомлинською. 2. Визначити концептуальну спрямованість музичної освіти Києво-Могилянської академії. 3. Розкрити практичне значення «Граматики мусикійської» М. Дилецького. 4. Проаналізувати музично-педагогічну діяльність Б. Яворського, Б. Асаф'єва, В. та С. Шацьких та ін. на початку ХХ століття. 	Опитування	5
Змістовий модуль II. Історичні етапи розвитку музичної педагогіки			
Тема 2.1. Етапи західно-європейської музичної педагогіки від зародження до кінця ХІХ ст.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрити етапи становлення музично-естетичного виховання у різні історичні періоди розвитку суспільства. 2. Обґрунтувати погляди античних філософів (Сократ, Платон, Арістотель) про морально-естетичну природу мистецтва. 3. Розкрити важливість гуманістичних ідеалів доби Відродження у формуванні всебічно розвинутої особистості. 4. Проаналізувати музично-педагогічну діяльність Ж.-Ж.Руссо, Й. Песталоцці, Дж. Кервена. 	Опитування	5
Тема 2.2.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрити основні тенденції розвитку 	Опитування	5

Найвідоміші системи виховання ХVХ-ХХ ст.	зарубіжного музичного виховання у ХХ ст. 2. Проаналізувати основні положення методичних систем К.Орфа, З.Кодая, Б.Трічкова і Р.Штейнера (вальдорфська педагогіка). 3. Навести приклади використання методу імпровізації на уроках музики за системою одного з зарубіжних музикантів-педагогів.		
Тема 2.3 Становлення та розвиток музичної педагогіки в Україні	1. Розкрити зміст основних тенденцій розвитку музичної освіти. 2. Визначити значимість впровадження особистісно орієнтованого та індивідуального підходів. 3. Проаналізувати принципи гуманізації, фундаменталізації, гуманітаризації. 4. Визначити сутність принципів національної спрямованості, безперервності музичної освіти, відкритості системи музичного навчання.	Опитування	5

(МОДУЛЬНОГО) КОНТРОЛЮ

№	Вид діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	7	7
2.	Відвідування семінарських занять	1	6	6
3.	Виконання завдання для самостійної роботи	5	7	35
4.	Робота на семінарському занятті: доповідь, виступ, повідомлення, участь у дискусії	10	6	60
5.	Робота на лабораторному занятті	10	1	11
6.	Модульна контрольна робота	25	2	50
	Всього:		169	

Навчальні досягнення з дисципліни «Музична педагогіка» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового

оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, в якій зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення в національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у таблиці.

У процесі оцінювання навчальних робіт застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, співбесіда, ПМК.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове опитування; підсумкове письмове опитування.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Порядок переведення рейтингових показників успішності

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками.
B	82 – 89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75 – 81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69 – 74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60 – 68 балів	Достатньо – мінімальний можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35 – 59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1 – 34 балів	Незадовільний з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Кількість балів, яку студент набрав під час вивчення дисципліни, оголошується на останньому практичному (семінарському, лабораторному) занятті.

Результати проміжного та підсумкового контролю знань зазначаються у відомості обліку успішності, а загальна підсумкова оцінка – в індивідуальному навчальному плані студента (ІНПС).

Семестровий контроль в Університеті здійснюється у формі, передбаченій навчальним планом.

Розподіл балів, що присвоюються протягом вивчення дисципліни «Музична педагогіка»

М О Д У Л І							Індивідуальна робота	Модульні контрольні роботи
Змістовий модуль I (лекційні, семінарські заняття, самостійна робота)				Змістовий модуль II (лекційні, семінарські заняття самостійна робота)			ЗМ I ЗМІІ	ЗМ II ЗМІІІ
T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	-	50
17	17	6	17	17	28	17		

Разом: 169 балів

VIII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні:* лекція (традиційна, проблемна), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні:* вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом

викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

IX. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- ✓ засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового контролю);
- ✓ завдання для ректорського контролю знань студентів з навчальної дисципліни «Музична педагогіка».

X. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Абдуллин Э. Б. Методология педагогики музыкального образования: учебник для студ. высш. пед. учеб. заведений / Э. Б. Абдуллин. – 3-е изд., испр. и доп. М.: «Издательство Гном», 2010. – 416 с.
2. Горбенко С. С. Історія гуманізації музичної освіти. Навч. посібник за модульно-рейтинговою системою навчання/ С. С. Горбенко. – м. Кам'янець-Подільський: Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2007. – 348 с.
3. Гумінська О. О. Уроки музики в загальноосвітній школі: Методичний посібник/ О. О. Гумінська . – Тернопіль: Навч. книга – Богдан, 2003. – 104 с.
4. Дмитриева Л. Г. Методика музыкального воспитания в школе: Уч. для студ. сред. пед. учеб. заведений / Л. Г. Дмитриева, Н. М. Черноиваненко. – 3-е изд., стереотип. – М.: Академия, 2000. – 240 с.
5. Масол Л.М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика: монографія / Л.М.Масол. – К.: Промінь, 2006. – 432 с.
6. Олексюк О. М. Музична педагогіка: Навч. посібник / О. М. Олексюк. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. – 248 с.
7. Олексюк О. М. Музично-педагогічний процес у вищій школі / О. М. Олексюк, М. М. Ткач. – К.: Знання України, 2009. – 123 с.

8. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін)/ Г. М. Падалка. – К.: Освіта України, 2010. – 274 с.
9. Печерська Е. П. Уроки музики в початкових класах: Навч. посібник / Е. П. Печерська. – К.: Либідь, 2001. – 272 с.
10. Ростовський О. Я. Теорія і методика музичної освіти: Навч.-метод. Посібник / О. Я. Ростовський. – Тернопіль: Навч. книга – Богдан, 2011. – 640 с.
11. Черкасов В. Ф. Теорія і методики музичної освіти [підручник] / Володимир Черкасов – Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2014. – 528 с.

Додаткова

1. Алиев Ю. Б. Настольная книга школьного учителя-музыканта / Ю. Б. Алиев. – М.: Валдос, 2000. – 336 с.
2. Арчажникова Л. Г. Методика музыкального воспитания: Уч. Пособие / Л. Г. Арчажникова. – М.: Изд-во. МГЗПИ, 1990. – Ч1. – 50 с.
3. Бонфельд М.Ш. История музыкознания: пособие по курсу «Основы теоретического музыкознания»: учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по специальности «Музыкальное образование»/ М. Ш. Бонфельд. – М.: Изд-во ВЛАДОС ПРЕСС, 2011. – 320 с.
4. Бодалев А. А. Личность и общение / А. А. Бодалев. – М.: Педагогика, 1983. – 272 с.
5. Ветлугіна Н.О. Музичний розвиток дитини / Н.О.Ветлугіна. – К.: Муз. Україна, 1978. – 255 с.
6. Выготский Л. С. Педагогическая психология (Под ред. В.Давыдова) / Л. С. Выготский. – М.: Педагогика, 1991. – 480 с.
7. Головань М.С. Компетенція і компетентність: досвід теорії, теорія досвіду / М.С.Головань // Вища освіта України. – 2008. – №3. – с.23 – 30.
8. Жак Далькроз Е. Ритм и его воспитательное значение для жизни и искусства / Е. Жак-Далькроз. – СПб: Театр и искусство, 1912.
9. Кабалевский Д.Б. Основные принципы и методы экспериментальной программы по музыке для общеобразовательной школы / Д. Б. Кабалевский. – М., 1975.
10. Кирнарская Д. К. Психология музыкальной деятельности. Теория и практика: Уч. пособие для студ. / Д. К. Кирнарская, Н. И. Киященко, К. В. Тарасова. – М.: Академия, 2003. – 237 с.
11. Коменский Я. А. Избранные педагогические сочинения / Я. А. Коменский. – М.: Педагогика, 1982. – Т.1. – 443 с.
12. Крюкова В. В. Музыкальная педагогика / В. В. Крюкова. – Ростов н / Д: Феникс, 2002. – 288 с.

13. Медушевский В. В. О закономерностях и средствах художественного воздействия музыки / В. В. Медушевский. – М.: Искусство, 1976. – 253 с.
14. Методика воспитательной работы: Уч. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / Л. А. Байкова, Л. К. Гребенкина, О. В. Еремкина и др.; под ред. В. А. Сластенина. – М.: Академия, 2002. – 144 с.
15. Музыкальное образование в школе: Уч. пособие для студентов муз. фак. и отд. высш. и сред. учеб. завед. / Л. В. Школяр, В. А. Школяр, Е. Д. Критская и др.; под ред. Л. В. Школяр. – М.: Издательский центр «Академия», 2001. – 232 с.
16. Олексюк О. М. Педагогіка духовного потенціалу особистості: сфера музичного мистецтва: Навч. посібник / О. М. Олексюк, М. М. Ткач. – К.: Знання України, 2004. – 264 с.
17. Основы педагогического мастерства: Уч. пос. / Под ред. И. А. Зязюна. – К.: Просвещение, 1989. – 302 с.
18. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Музика» 1-8 класи / Марченко Р., Ростовський О., Хлебнікова Л. – К.: Шкільний світ, 2001. – 237 с.
19. Роджерс К. Творчество как усиление себя / К. Роджерс // Вопросы психологии. – 1990. - №1. – С. 164-168.
20. Романець В. А. Психологія творчості: Навч. посібник. 3-тє вид. / В. А. Романець. – К.: Либідь, 2004. – 288 с.
21. Рудницька О. П. Педагогіка загальна та мистецька: Навч. посібник / О. П. Рудницька. – Тернопіль: Навч. книга – Богдан, 2005. – 360 с.
22. Сухомлинский В. А. Сердце отдаю детям / В. А. Сухомлинский. – К.: Рад. школа, 1973. – 288 с.
23. Теплов Б. М. Психология музыкальных способностей / Б. М. Теплов. Избр. труды. – В 2-х т. – М., 1983
24. Хуторской А. К. Ключевые компетенции как компонент личностно-ориентированной парадигмы образования / А. К. Хуторской // Народное образование. – 2003. – №2. – С. 48-54
25. Целковников Б. М. Мироззренческие убеждения педагога-музыканта. Поиск их смысла в диалоге с наукой, искусством и самим собой / Б. М. Целковников. – М., 1998. – 156 с.
26. Шацкая В. Н. Музыкально-эстетическое воспитание детей и юношества / В. Н. Шацкая. – М.: Педагогика, 1975. – 197 с.
27. Шемет О. В. Пространственная организация компетентного ориентированного образовательного процесса в вузе / О. В. Шемет // Педагогика. – 2010. – №6. – С. 40-44.
28. Щербакова А. И. Философия музыки и музыкального образования. Часть 1. Уч. пособие / А. И. Щербакова. – М.: ООО «Учебно-методический издательский центр «ГРАФ-ПРЕСС», 2008. – 256 с.

29. Шульгіна В.Д. Українська музична педагогіка: Підручник / В.Д. Шульгіна. – К.: ДАКККіМ, 2005. – 271 с.
30. Элементарное музыкальное воспитание по системе Карла Орфа / Сост. Л.А. Баренбойм. – М.: Сов. композитор, 1978. – 36.